

Entwurfes der Amisës.

58. gadagahjums.

Mr. 51.

Trefschydeenâ, 19. (31.) Dezemberî.

1879.

Nedaktora adrese: Pastor J. Weide, zu Neuhausen pr. Hasenpoth, Kurland. — Ekspedicija Besthorn L. grahami-bohde Jelgawa.

Par sijn nu usazinaschau Datweescheem.

„Latveeschu Awišes“ 1880. gada ees laudis tāpat, kā lihds ūhim un var to vāschu mākslu. Vāsfeet notikumus is ahrsemehm, is tehwijas un dīstītēnes. Gewehnojim Latveeschu zenteenus un dīshvi tablumā un tuvumā, kā arī ūlumns, kas ūhmejabs is mākslu walsti un hadīshvi. Gepaftīstītānum lātītajus, ja pēc mūns notiņti vāhrgohītīshanas teefas ūnā, jeb zīta kahda reforma. Vāhneegim ūtātus, kas derigi kāvē laiku, zīla vārbi, jautriņa ūrdi, — kas nūglīto ūlvetu. Vābprāht Janemūn no laipneim lihds ūtādnekeem un ūnotajeem ūklab ūnas, kā arī ūtātus un dīsejas, kas telk is Latveeschu ūvalmas un werd il Latveeschu ūrds. Darīsim ūināmos prezēs un ūaudas-voypīhru zemas. Drupās un drusfās buhs daſch lābs padobums un daſcha guđra mahzība. Dīvīldīm weh-leſchanabs, ja buhs mūns eespehjamas. Vābprāht atbildei is raksteenei, ko ūanemūm.

Ihsafchig greefijm mehribu us „semkohpibu un fatimeezibu“; jan daich semkohpis nimis ir teildams pateizees, fa „Latweeshu Awises“ ori schint sinā gahda par fatween latifaeem.

„Beelikumā” dohšim ne wiš ween sinas par baſnizu un ſkohlu, bet ari pahrspreedunus, kas ſihmejahs uſ baſnizu un ſkohlu, ſcheem abeem tautu iſgliehtoschanas lihdsfellem. Iſſludinatūm pawehles un noſazjumus iſ ſkohlas wiſkomiſſijas un zitū ſkohlas-komiſſiju nolehmuntus preefch wiſpahrigas eewehroſchanas. Rahdīsim, fa weizahs kriſtigahs tizibas iſplatiſchanā zain misioni tablās pagamu-ſemēs.

"Latveesku Avises" kohpā ar peelikumu "Bauskas un Skolas siņas" māksla Jelgavā īzemoht 1 rubl.; Bauskā sen. Goerke lga aptieki 1 rubl.; Rīgā pēc Minus lga 1 rubl. 20 kap.; par pastu veesuhtoht visur 1 rubl. 50 kap.

Latv. draudzēs māju rāja. „Swobodnaja marja S. Iap. par māju rīvīnu, jeb mājas veci.”

Beidzotī aizinādām iestādzīnam zēni. Iestādzī un wifūs, kāz cestādzī laitātā. Lai apstelle „Latv. Alūvises” laikā, jau wezājā gadā, jo tad tāhs tublīt dabūseit — jaunam gadam sahīkoties. Sanemeet laipni, mīlhēcī Latweeschī, wezo draudzeni, tāpat lā Zihhs laipni ūvežīzina Zihhsu draugs un „Latweeschī Alūvījus” redaktors

J. Welde.

Sina teem rakstneekem, kas nahkoeschâ gadâ grahamas preeksch Patweescheem dohma gaismâ laist.

Latveesku drangu beedribas gada-fapulze 4. Dezemberi f. g. Jelgawa no spreedusi gohda-maksu doht tai grahmatai waj tahm grahmatahm, kas jo skaidra un ihstenā Latveesku walodā buhs rakstitas, un kas ari zitadi derigas, lai nu buhtu waj skohlas-grahmata, waj lassamā grahmata, waj ari zitada. Zil rakstneekem un zil latram malkahs, to gada-fapulzes eezelta komisija spredihs. Tai komisijai ir wehlehts, ja waijadsetu, issdaliht lihds 150 rublu.

A. Bielenstein.

Nahditajs: No eelschēmehm. No ahschēmehm. **Wissamalāhs** finas. Rūna zc. Kā
freetna salpone paleet var fatinnezi. Latvēešu laikrakstī 1880. gada. Athīlēs
merķa fungam. **Raudas-nāvību zena.** Drupas un drusfas. Athīlēs. **Sludināšanas**

— Us preeksch-stahwooscho dabas-pehtitaju sapulzi esoht jau peemeldejuschees 700 zilweku. Tiks noturetas 3 generalsapulzes. Tahs trihs gohda-maltites, las tiks wineem dohtas no pilsehta-wal-des makkafsocht nee 25 tubkst rubli.

— Walsts eenemfchanas, salihdsnoht ar isdohfchanahm, rahdijahs preefch 1878. g. lohti wahjas, ta ka jau waijad-seja gaidiht truhkumu no $27\frac{1}{2}$ milj. rublu; bet gada beigas i-nahza pawifam zitadi, — ne peetruhla, bet turprelim atlka wehl 26 milj. rublu. Walsts eengahfchangas bij lohti wairojufchahs.

— Waldiba nospreedus preefesch Kreewijas 10 generalgubernatoru ustureschanas 1880. gadā iidoht 227 tubkf. 733 rubli.

— Zeen. Isfitajeem tika sawâ laikâ finohst, ka waldiba nodoh-majusi galwas-naudas leetâ isdariht jo fwarigi pahrgrohschanu: galwas-nauda buhs jamakkâ noskatoht no eenemfchanu leeluma, — tam wairak eenahffchanu, tam ari buhs wairak jamakkâ. Bet kâ dsirdams, tad fhis preefschlikums palizis tik us papibra; jo zaur tahdu nodoh-schanu eweschanu stahjotees zelâ daschi jo fwarigi gruhtumi, kurus nau eesvehiam s fchim kribsham pahrvareht.

— Kreewijas dselszeli pahrwaldneeki nolehmuschi dibinahf ap-
gahdaschanas-mahju preefch tahdeem eerehdneem, kas dselszela dee-
nesta stahwedami palikuschi slim, jeb par nespehjneeleem. Schi lab-
darigà etaife, kas tils atlahta us muhsu Keisara 25-gadu waldischa-
nas-swehtkeem, nefihs to wahrdi „Alefandra II. apgahdatawa“;
wina fastahweschoht is trim dakahm: weena ehla buhs preefch Mas-
lawas apgabala, ohtra — preefch Deenwidus-wakara gubernahm, un-
trefchà — preefch austroma. — Preefch apgahdatawas eetaischana-
nas un ustreschanas apnehmahs wifas dselszeli beedribas nomalkaft
gada-muitu ar 5 rubleem no latras dselszeli werstes.

— Pehterburgas kohpmanna Bogrebowa testamentē tika no-
wehleti 10 tuhlfst. rublu preelsch labdariga mehrka; tagad nu schi-
nauda ir isleetata. Puise no schihs summas tika atdohta preelsch
Drenburgas, Tirkuskas ic. nodeguscha zeem, un 5 tuhlfst. rublu ic at-
wehleti preelsch saldateem, kas heidsamaja karā tikuschi neredsfigi.

Jelgawa. Svehtdeen, 9. Dezemberi, isrihkoja Latviesčiu teateri sem Adolfa Allunān'a vadītānas. Ģeweschanā, ko nolasīja Allunān'a lāz, tika išteiktas juhtas par 19. Novembra briesmu darbu

pret muhsu Keisora dahrgo dīshwibū; prologs beidsahs ar kreewu tautas gimni un wairak urah-saukschanahm. To wakaru tika rahditas 3 lugas: „Zit swer Lāws wihrs?”, „Pehdejais zelsch” un „Ahbrams, Jhsaks un Zehkabs”. Jo patihkamu eespaidu skatitajos mohdinaja pehdejais gabals; danjis, ar ko beidsahs schi luga, tika trihs retas atjaunohts — us publikas wehleschanohs. Pehz teatera hij pee Schirkenhöser a balle.

Jelgavas pilsehta-sekreteeris Engelmana kgs tika smalki apsagts no fawas fehfschas. Birmeen, 3. Dezemberi, pulksten 70s rihtā, wina astahja mahju; wehlak atrada, ka ta bij panehmus lihds wihas sudraba- un selta-leetas, un ari daschas dahrgas drehbes. Pehz sages un pasudufchahm leetahm teek uszihtigi mellehts.

Leepajas ohsta tuwumā no Ventspils nahkdams fugis nakti us 24. Novemberi usskrehja us fehli; zilwei tika wisi isglahbti. Kugis palika drihsā laikā wilneem par laupijumu. — Turenas ugundsehseji eegahdaja 2 jaunas sprizes; ari lohymoni ir nolehmuschi, preefsch spihkereem, kas atrohnahs ohsta malā, pirklt twaika-sprizi.

Isi kahda appgabala. Gads jau pee beigahm. Deewsgan dauds ir muhsu draudsē schogad dohmahts, runahs un darihts. Waj wairak ka pehn? Kas to lai issixer! Bet abi gadi ir jau deewsgan fwarigi. Behrn dohmaja un spreeda fainneeki, ka buhtu labaki un weeglaki mahjas par dīsimtu pirklt; schogad tas atkal ispildijahs — kaut gan ne tā, ka tee to wehlejahs. Lai nu buhtu ka buhdams; fainneeki ir jau pusgadu wezi grunteeeki; wehlu ari wineem un winu pehznahkameem par grunteekeem nosirmoht. Lihdsar grunteeiku buhchanu paschi ir neschehligaki palikuschi pret fawu semi. Kamehr bij funga seme un paschu orklis, tamehr tik lohti masā mehrā lauki paplaschinajahs; bet tagad, kamehr paschu seme un paschu orklis, lauki leelissi tohp plehsti. Daschi grunteeeki ir jau fukamahs maschines eegahdajuschi. Bitadas pahrgrohifschanas muhsu draudsē nau notifikas. Skohla ta pati, skohlotajs tas pats, Lesteris tas pats, pag-vez, tas pats un skrihweris tas pats. —

Mihsa wafara aissgahja tik pat ka nemanoh. Sapateizahs teem, kas apkahrtē winai par gohdu daschus preeka brihtinus isrihkoja. Tais preeka brihschōs daschi wehl ar runahm gribija publiku pameeloht, bet tē nu pee dascheem notika tā: „Ekschā bij, bet ahrā ne-nahza”, un pee dascheem atkal: „ahrā bij, bet eekschā neka nebij”. Brihwa runa gan publikai dauds labaki patiks, neka no papihra lohfnes, tahpeles un — kas wehl trakaki — no zepures dibina. Tapebz nebhrihnees, zeen. Iafitajs, ka dascheem „ahrā bij, bet eekschā neka nebij”. Waj nahkofchu gadu ari tik dauds satumu preku taps isrih-koti, ka schogad — to redsesim. Warbuht, ka Rihgas dseedaschanas-swehkti tohs spehkus nonems; warbuht ari, ka wehl wairak tohs fel-mehs, un wehl jo dedsigakas runas dsemdehs. Dr. Augmanis.

Isi Rihgas. Agrakōs gados atradahs dauds personu, kas nodarbojahs ar to, lai waretu jauneklus, sinams, ar paschu wehleschanohs un pret labu aismalku, atswabinah no kara-deenesta; tahdeem jaunekleem tika ar kaut kahdahm stiprahm sahlehm famaitati lohzelki, tā ka wiaus patefī waijadseja atsikt par nederigeem preefsch kara-klausibas. Tagad, kur saldatu dīshwe dauds weeglaka, un pee tam deenesta-laiks pulku ihsaks, jau stipri zereja, ka tahda blehdiba ir pilnigi sudusi. Bet tomehr atrohnahs wehl daschi, kas, gribedami dīsht petnu, eemusina behdās atrohdoschōs jauneklos dohmas, lai us tahdu wihtsi rauga isglahbtees no kara-deenesta. Tahdu atgadijeenu peerdejēja nuvat schogad Rihgā. 29. Novemberi tika daschi jaunekki faulti preefsch gubernas kara-klausibas komisijas, kuri bij pee aprinka-komisijas atsichti par nederigeem; no scheem bij diwi rekruschi. Latweeschi, weens azis un ohtris ausis famaitajuschi zaur pohtostchahm sahlehm, gribedami tahdā wihsē isglahbtees no deenesta. Pee tahlatas isklau-fchinaschanas dabuja finaht, ka mineto lohzelku famaitaschanu isdarijis kahds feldscheris, kuram tee par wina puhsineem labi aismalkojuschi, un bes tam wehl karris apsolijschi 200 rubļu, un datu no tam jau eedewuschi, kahdam dsehreenu pahrdenejam, kas wineem pеeska-pejis scho „flaveno” ahrstu. Nepastāmais dakteris tad ari weenam eebehris azis pulveri, un ohtram cepilinajis ausis kahdus pileenus, zaur ko tad ari schee lohzelki palikuschi slimī. Wisi dalibneeki, kas peepalihdsejuschi pee schi isglahbchanas-darba, jau fakti un stahw ismekleschanā. Tapat ari isdohtā nauda jau esoht atdabuta.

— Isi Daugavas ar bager-maschini ir iswilkts traufs, kurā atrohdahs dauds eelschmes un ah̄mu naudas=gabalu.

— Us nahkameem dseedaschanas-swehkti tika peeteiku-schees kahdi 88 kohri ar 2350 dseedatajeem:

A. No Rihgas pilsehtas peeteiku-schees 9 kohri ar 316 dīshts	
1) Rihgas Latv. beedribas wihtu un jauktas kohris, wadonis Adams Ahrgal's	30 dī.
2) Mahzitaja Walter'a jauktas kohris, wadonis Jakobs Osolinsch	30 "
3) Baltijas seminarijas wihtu kohris, wadonis Juris Bebris 20 "	
4) „Seedona” wihtu un jauktas kohris, wadonis Stein'a Julijs	30 "
5) Rihgas Latv. dseedaschanas-beedribas wihtu un jauktas kohris, wad. E. J. Nižky	82 "
6) Mahtina draudsēs wihtu un jaukt. kohris, wad. J. Reinfeld's	30 "
7) Evangeliskas beedribas wihtu un jaukt. kohris, wad. Mittman's	32 "
8) Rihg. Latv. amatneku-beedribas jaukt. kohris, wad. Schanzberg's	30 "
9) Rihg. Trihsweenibas draudsēs jaukt. kohris, wad. P. Podneek's	32 "
B. No Vidzemes peeteiku-schees 54 kohri ar kahdeem 1300 dīshts	
10) Saikawas wihtu kohris, wad. A. Keefner's	36 dī.
11) Saikawas „Dseesmu wirknes” jaukt. kohris, wad. J. Osol's	30 "
12) Ielskiles dseedataju-beedribas wihtu kohris, wad. J. Disch's	20 "
13) Ielskiles dseedataju-beedribas jauktas kohris, wad. J. Bauman's	40 "
14) Weetalwas w. un j. l., wad. J. Kalnīnsch	30 "
15) Madleenes labdar.-beedribas jauktas kohris, wad. J. Romman's	30 "
16) Skrihwereeschu j. l., wad. A. Saulit's	36 "
17) Mengeles dīshts.-beedr. j. l., w. M. Springe	32 "
18) Ahraischu jaukt. kohris, wad. J. Pelek's	16 "
19) Suntashu wihtu kohris, wad. J. Rosit's	16 "
20) Leelwahrdes w. un j. l., wad. J. Neuland's	30 "
21) Salas Jahnas draudsēs j. l., w. J. Wissman's	20 "
22) Westenes wihtu kohris, wad. R. Grihwinsch	20 "
23) Zornikawas wihtu kohris, wad. Bebris	20 "
24) Leel-Zumprawas w. l., wad. A. Abolinsch	26 "
25) Mitaures w. l., wad. J. Salzman's	12 "
26) Lasdones dīshts.-beedr. w. l., w. R. Peterson's	16 "
27) Salas-pils jaukt. kohris, wad. Bokše	16 "
28) Kolkneses jaukt. kohris	24 "
29) Lehdurgas Merkela-beedribas jaukt. kohris, wad. J. Wihstuz	24 "
30) Pulkartes jaukt. kohris, wad. Dalmena Pehters	18 "
31) Skujeenes dīshts.-beedr. j. l., wad. R. Krebs	28 "
32) Jaun-Gulbenes dīshts.-beedribas wihtu kohris, wad. J. Preedite	30 "
33) Aisbraukles draudsē. dīshts.-b. w. l., w. Bankin's	36 "
34) Aisbraukles „j. l., w. P. Baldau's	25 "
35) Unguru wihtu kohris, wad. P. Apfen's	30 "
36) Skultes wihtu kohris, wad. M. Gail's	17 "
37) Pehterupes jaukt. kohris, wad. skohl. M. Raktia un mahz. J. Neuland's	20 "
38) Limbašchu Latv. draudsēs wihtu kohris, wad. G. Schmid's	12 "
39) Bewerina-beedribas j. l., wad. J. Raktia	20 "
40) Mahrzenes w. l., w. G. Lutshebul's	16 "
41) Wez-Peegalgas labd.-beedribas wihtu un j. l., wad. J. Kornet	38 "
42) Stroupes labd.-beedribas wihtu un jaukt. kohris, wad. D. Garlkau	41 "
43) Siguldas j. l., w. J. Meesinsch	16 "
44) Dsehrbenes Beribas-beedr. w. l., wad. T. Gailit's	14 "
45) Raikuma w. un jkt. kohris, wad. R. Purinsch	20 "
46) Raunas wihtu kohris, wad. W. Gaile	17 "
47) Rujenes w. l., wad. E. A. Schwich	22 "
48) Wilsenes w. l., wad. R. Sarinsch	8 "
49) Umurgas dīshts.-beedr. w. un j. l., wad. J. Vilum's	— "
50) Ramkas dīshts.-beedr. j. l., wad. J. piro.	25 "

51) Mas-Salazes ds.-b. w. un j. f., w. P. Hinzenberg's	40	ds.
52) Tirses draudses j. f., wad. G. Dzelsekals.	38	"
53) Walmeeras „Dseef. Notas“ w. f., w. Schwede	24	"
54) Walkas un Lugaschu w. f., w. J. Pawasas, M. Uhddre	40	"
55) Diklu w. f., wad. J. Muischneek's	30	"
56) Lihgates w. f., wad. P. Behrsfisch	18	"
57) Ahdashu Lihgas j. f., wad. M. Brihweetis	17	"
58) Trilates labd.-beedr. w. f., wad. O. Berkau	24	"
59) Leeserets j. f., wad. E. Inselberg's	20	"
60) Zehsu Latw. labd.-beedr. j. f., wad. Seebode	26	"
61) Turaides w. f., wad. A. T. Nolle	—	"
62) Butschauskas w. f., wad. P. Pakaln's	20	"
63) Laudones j. f., wad. R. Rastin	36	"

C) No Kursemes peeteikushees 21 kohri ar kahdeem 640 dseedatajeem.

64) Brambergas Lihgo b. w. f., wad. J. Waldman's	24	ds.
65) Leel-Swehtes w. f., wad. J. Mellup's	20	"
66) Irlawas w. un j. f., wad. M. Schurewsky	85	"
67) Bahrbeles w. f., wad. K. Steiniz	30	"
68) Satahs-muischas dr. w. f., wad. Schubert's	30	"
69) Lipstu dseed.-beedr. w. f., wad. Ed. Burmal's	30	"
70) Platones w. f., wad. J. Meldrinch	20	"
71) Jelgawas Latw. ds. j. f., wad. H. Jenschewitz	40	"
72) Annas-muischas w. f., wad. K. Kuse	20	"
73) Leepajas w. un j. f., wad. K. Ustinsch	18	"
74) Lihwes-Behrses Os. Kr. w. f., wad. A. Peterson's	20	"
75) Puhres w. f., wad. F. Neuman's	19	"
76) Lukuma w. un j. f., wad. J. Vihtinsch	48	"
77) Disch-Jwandes j. f., wad. G. Treuman's	22	"
78) Slagunes Sat. j. f., wad. Roschlejas Kahlris	34	"
79) Dundagas w. un j. f., wad. J. Dreyberg's	40	"
80) Rundales j. f., wad. J. Rosenberg's	40	"
81) Wolgunes j. f., wad. F. Skarre	37	"
82) Bauskas w. un j. f., wad. Kronberg's	—	"
83) Saukas w. f., wad. Dauge	22	"
84) Semgaleeshu dseed.-b. w. f., wad. Lasdiash	22	"

D) No ahpus Widsemes un Kursemes pastahwo scheem kohreem peeteikushees 4 ar 93 dseed.

85) Rihzburgas w. f., wad. P. Grünfeld's	17	ds.
86) Pehterburaas Latw. labd.-beedr. j. f., wad. Jurjanu Andrejs	20	"
87) Oknistes j. f., wad. Glemits	48	"
88) Rehweles j. f., wad. Strahlis	8	"

No Witebskas teek sinohts „Now. Br.“ kahds beskaunigs krahpshanas stikis, kuru kahds tumshu gohda-wihru pulzinsch pastrahdajis pee weena semneeka. Schis bij atbrauzis us Witebsku fuhsdotees par Sebeschas aprinka rekruschi-nemshanas komisiju, tadehk ka ta nedewusi wina dehlu, kaut gan tas flimigs. Witebskā nonahzis tas no-eet usmekleht gubernas komisiju, un fateek pee tam kahdu sweschu fungu, kuru tas waiza, kur komisija atrohdotees. Kungs atbild, ka winsch pats esohit weens no komisijas lohzekeem, un jouta tad, ko semneeks griboh. Schis issstahsta fawas behdas. Sweschais kungs atbild, ka leeta maroh eet; bet wezim buhschoht jamalka komisijai 300 rublu. Semneeks grib mafahat, ja dehls pateesi teek waka. Nu kungs rahda us Pehterburaas weefnizas namu, un faka semneekam, lai tas ar fawu dehlu un 300 rubleem wakarā tur nonahkoh, jo tad tur buhschoht komisijas fehdechana. Nofazita stundā semneeks ar dehlu klah, un augschminetais kungs tohs nowed kahdā istabā, kur ap galdu fehsh komisija. Dakteris leef dehlam nogehrtrees, isslaufahs un aplauwē to no wifahm pusehm, un tad pehz ihfas apsprechanas komisija nolem, ka rekrutis nederigs. Tuhlit ari teek norakstīta un aissehgeleta peenahkofcha pa-welle pee Sebeschas aprinka-komisijas, un eedohta tehwam, luxam bij atlauts, par wifū ismeklechanas laiku klah buht fehdechana istabā. Wezis nu ari preezigi aismalka komisijai sohlitohs 300 rublus. Semneeks aiseet un — komisijas lohzeeli fahk usdīshwoht. Kā jau tahdās dīshrēs mehds buht, isselahs frihdi, trohfnis un beigās eerohdahs polizeja, kas tohs wed us klujo weetu isguletees, jo tee ir winai labi pasīstami blehschi un wasanki. Tē weens no teem, kas spēlejis dakteri lohmu, un kas pehz tam pee laupijuma dalishanas tizis preekrabpts, wifū stiki ar semneeku issstahstija polizejai, un nu

gohdajamā beedriba teek nodohta ismeklechanā. Nauda pa leelakai datai atrasta wehl ne-istehreta.

Charkowas generalgubernators issaidis rakstu, kura nosala, ka neweens privat-zilwels nedrihkf ne fagatawoht, ne usglabah, nedī ari pahrdoht sprahgostochas weelaš. Schi nosazijum pahrakabeji tiks sohditi ar zeetumu no 2 līhds 16 mehnescheem. Tas likums ir isdohts preefsch wifa sem wina pahrwaldes stahwoschā apgabala, kā: preefsch Charkowas, Kurskas, Orelas, Voroneschā, Poltawas un Tschernigowas gubernām.

Kolominā, Maskawas gubernā, Struve's maschinu-fabriki ir schinis deenās pagatawoti pēez-simtā lokomotivi un desmit-tuhkstoschais wagons. Tam skaitlim par gohdu tika 2. Dezemberi isrihkfoti svehtki, us kureem bij eeluhgti wifī eerehdni un strahdneki. — kohpā pee 3 tuhkf. zilweku.

Odesas kara-teesa isfludinaja spreediumu par noseedsneekem pee Gorinovitsch'a; trihs jo wainigee pasaude wifas fawas teesibas un tika pakahrti 7. Dezemberi. Ziti tika noteefati pee gruhtem kalmadarbeam Sibirijā.

Maskawas Sumas-husaru regimenter naudas-lahde ir uslausta un apsgata no dimjeem pee schihs lahdes us wakti stahwoscheem salda-tem; lahde bijuschi skaidrā naudā 20 tuhkf. 700 rublu.

Kreewijā skaitahs līhds 70 semkohpibas beedribu; lai gan schis zifers deewsgan leels, tomehr mas labuma teekoht panahkts zaur tāhdahm beedribahm — falihdsinoht ar winu skaitli. Kreewu awise „Molwā“ sino, ka nesen flehgta semkohpibas beedriba Wjasmas pilsehātā; lohzeleki fanahkoh ne wiš tamdeht, lai waretu puhletees preefsch beedribas, un us schi zela cewest kahdu waijadfigu pahrgrohschānu; ne — par to tee nemas neruhpejotees. Wini nodarbojotees katu reis tik ar kahrschu-spēhleschānu; kā labi istrumppajuschees, tad teekoht pa-fludinata beedribas fapulze par flehgtu. Gewehrojoh to, domehnu ministerija nodohmajusi no wifahm semkohpibas beedribahm pēeprofīt pahrskatu par winu beidsamo gadu darboschānahm.

Bohlijā jau sen manija laudis neriktigus 10-rublu gabalus, bet newareja fabrikim useet vehdas. Tagad nu isdewees Kalischas pilsehātā faktēr pakal-taisitahs naudas meisterus. Pee ismeklechanas nahza gaismā, ka schēe lungi stahwejuschi fabeedribā ar Londones pilsehātu, no kurenes buhs laikam dabujuschi waijadfigo materialu un maschines preefsch fawas eetaises.

No ahpusem.

Wahzija. Keisars Wilhelms svehtdeen, 9. (21.) Dezemberi, wakarā, no teatera isnahkdams pakritis un fatreezis kahjas-skreemeli tai pašchā weetā, kuru winsch schi pawašar krišdams bij eewainojis. Bet, gohds Deewam, kriteens bijis deewsgan weeglis, tā ka Keisars atkal esohit itin spīrgts, lai gan wehl ne-usnemoht fawu eerasto pastāigaschānohs svehru-dahrsā. — Grahfs Schuvalow's Berlinē buhdams isrunajees wairak reisu, ka Kreewija ar Angliju un Wahziju stahwoht labā draudsibā. — Par firsta Bismark'a slimibu pahrleekam grohsahs tāhs sinas; tē wehsti, ka Bismark's ir zeti fašlīmis, tē atkal, ka winsch drihs buhs Berlinē us fawas metas dehlena krišbahm. Bet tomehr līhds schim winsch wehl nau wiš atbrauzis Berlinē.

Berlinē tika atklahta beedriba, fastahwoschā is 15 zilwekeem, kuri nodarbojabs ar pakal-taisitas naudas fagatawoschānu; is schi fabrika nahkuschi Wahzu 5-mahru- un Kreewu 25-rublu gabali; ori pee diweem litografeem, kas tika fanemti, usgahja tahdu masu nau-das-fabriki.

Halberstates pilsehātā pulwera-magashne tika ussperta gaissā; wifā ehla tika smalki isahrdita; kahdu saldatu atada turpat saplohsitu gabaloš.

Italija. Rohmā nupat fastahdijusees beedriba, kas grib eehest tur lihku-fadedfinaschānu. Beedribai isnahkfchoht likumi drihsā laikā, tā ka wina wareshoht esohit fawu darboschānohs Janvara mehnesi. Wina stahju sees fabeedribā ar turenes birgermeisteru, lai waretu no wina palihdsibū dabuht preefsch fawas noluksā. No waldibas puses ne-esohit gaidami lihku-fadedfinaschānas beedribai nelahdi schlehrschē zēkā. —

Rohmā pabehdsis kahds pahwesta kafireris; winsch esohit pagrabees no Pehtera grāscheem labu reekushiau (700 tuhkf. libru) un tad aisslaides lapās. Līhds schim wehl nau sinams, us kuru puši tas dewees.

Turzija. Sultanā waldiba schinis deenās noteefaju weenu preefsteri us nahwi, tamdeht ka winsch bībēli pahrtulkojis Turku wālodā. Anglijas weetneeks Layard's turenes waldibai pēeprafisjās, lai

par to gahdā, ka preesteris triju deenu laikā dabuhn fawu brihwibū; ja nē, — tad winsch astahfchoht Konstantinopeli un dohfschotees at-pakat us Angliju. — Zerams gan, ka Turks usklaufsees us Cahard'a draudu-wahrdeem.

Wisjaunakahs finas.

Pechterburgā, 15. Dezbr. „Wald. Wehstneſt“ Iafamas fchahdas finas no 14. Dezembera. Muhsu Kejsarenes iſwefeloschanahs eet us preefchu; klespus ir masinajees; spehki un apeteite wairojabs.

Rehwale, 14. Dezbr. Pafahwochais ſeemea-wehſch fadauſſia Dahau barku „Benedikt Knut'u“ pret ohſta bulverki; zilweki wiſi iſglahbt. Augis, kas bij ar elu lahehts, pilns uhdent.

Londonē, 14. Dezbr. Is Kalkutas fino: 11. Dezbr. mahzahs eenaid-neeki wiſi Jagdalaka apzeerinaumeem, bet tika atſhi ar leeleem pametu-meem. — Generalim Gug'am iſdeweess ſaweenotes ar generali Roberts'u bes-kahdeem leeleem puhsineem. — Kara-Augis „Euphrats“ aſweda palihga-ſpehku, 1200 fareiu, us Indiju.

Liwerpule, 13. Dezbr. Anglijas twailonis „Borussia“ ſita fadauſſts; nahwi pee tam atraduſſti 169 zilweki.

Nuna.

ar Hoſt Latv. Draugu beedribas presidents, M. Bielenstein, beedribas ſapulzi 4. Dez. Zelgawa apfweizinajis.

(Beigums.)

Zits ſinatneeks, ſkohlas-kungs pee Tilles ſimnasijas, Dr. M. Felkel (Boekel), ſchini gadā rafstu iſlaidis drukā par teem Latweeſcheem, kas ſtarp Leifchu kahpineekeem wiņpus Klaipēdas mahjo, un par wiņu walodu. Es pats to rafstu Wahzu Rīgas awiſes (Nr. 179.) peminēdams un ſinodams eſmu mehginaſis iſdibinaht, ka tai weetā, tai ſwefchā malā, Latweeſchi wareja noſlihſt. Ja laiks, par ſho jauta-jeenu waretu ſkohpā iſrunatees un ſpreest.

Tas pats M. Felkel kgs lihds ar ziteem draugeem ſho ruden pehž muhsu Latweeſchu draugu beedribas preefchihmes beedribu zehlis, kas kohtu un iſdibinatu Leifchu walodu, rafstus. Leifcheem tahdas beedribas lihds ſhim nawa bijis. Mums tahdas ſwarigs notikums lohti ja-eewehro, un pee Latweeſchu un Leifchu ihsas radnezzibas mums peenahlees tai jaunai mahſai, kam teizami kruſta-tehvi, rohku ar labu prahku paſneegt. Nule man no Tilles teek wehſtihts, ka ta Leifchu draugu beedriba mani eewehlejuſi par gohda-beedri. Man ja-ſpreesch, ka wiņa to ir darijuſi, gribedama gohdaht wiſu muhsu beedribu.

Alikal zits ſkohlotajs Bruhſchōs, J. Arnold kgs, ta leela Egiptes wezlaiku ſinataja Ebersa mahzells, man preefch Ebersa luhs, lai es wiņam nosuhtu tahdas Latweeſchu teikas un eeraſchās, kas, ka winsch dſidejis, ſa-eitoht ar wezu Egipteefchu teikahm un eeraſchahm.

Alikal zits, Bezenberger ſkohlas-kungs, Getingas univerſitete, zauru waſaru ſabijis pee Leifcheem, Bruhſchu un Kreewu rohbeschās, wiņu walodu pehtidams, un gribejis ari us Kurſemi atnahkt ar Latweeſcheem eepaſttees. Deemſchehl tas zeffch iſnūhžis, ka es to laiku biju Wahzsemē un ne mahjās.

Blakahm tahdahm Wahzsemes ſinatneku ſenfchanahm japeemin rihta puſe, Maſlawā, Kurſemneeka Treuland ſka puhschanahs, ka Kreewu tautai un Kreewu ſinatnekeem Latweeſchu wezās dſeeſmas un teikas ſinamas dariht zaur nodrukaſchanu Kreewu burtos un freewiſkā tulkojumā Maſlawas ſinatneku beedribas rafstos.

Zuhs redſeet, z. l., ka tahlumā un ſwefchumā ziti lahro ko ſinahrt par muhsu darba-lauku. Tas lai pamudina muhs, kam dauds weeglaki naſkahs ſchē klahumā iſdibinaht, kas ir wehrt, ka lai iſdibinā; tas lai muhs pamudina, ka mehs ne-efam kuhtri. Ihpach ſerefim, ka leitiskas literariskas beedribas ſenfchanahs muhs ſkubinahs us ſinatniskahm ſenfchanahm; jo ari pee mums, lai gan nau parleelu dauds, tomehr rohnahs gan tahdu, kam gara ſpehki iraid. Darba deewēgan, kad gribam labi iſmekleht Latweeſchu ſenatni, wehſturi, walodu, etnografiu u. t. j. pr. Lihds ſhim reti kahds ir ſahzis dſi-laki mekleht. Alikal tee puſkohkalehzeji zelā! Šinams, ſchihs dſitakas melleſchanas ari teek ſtipri ſawetas zaur tahm ſchihs deenās waijadſi-bahm, kuit jaſtrahdā preefch tizibas draudſehm, preefch ſkohlas-behreem, preefch laſibas kahrigem laſitajeem. Tad ſchē nemahs gadu no gada augumā augt rafstu pulks, un muhsu diwi direktori tuhliit mums ſinu un pahrfpreedumu dohs par ſchē gada rafmu un par teizamu vihru puhsineem, ka loi Latweeſchu tautai ne til ween pelawas, bet ari graudi tilku dahuſati.

Par muhsu „Latweeſchu Awiſehm“, kas ari gribetu ne pelamu, bet graudi wehrte buht, japeemin, ka ſchis wezakois un pehž laſitaju ſkaita pahračais par wiſeem Latweeſchu laikrafteem, ſhogad jaunu apghadataju dabujis. Waloiku mahzitajis Weide tai weetā eestahjis, kad wezais redaktors, Safranowitsch mahzitajis, jaunu, leelaku weetū uſnemdamas aktahpahs no ta awiſhu darba, ko ilguſ gadus ruhpigi lohpigi.

Jauno redaktoru ne til ween ar tuſchahm ſaimes-weiſeſchanahm apfweizinajis pee ta gruhtā darba; nekriftiſereſim til ween wiņa puhsianu, ka pahrfpreedeji allash mehds dariht, bet ſneegſim rohku un paſhdsim ſtrahdah. „Latweeſchu Awiſhu“ gohds ir Latweeſchu draugu beedribas gohds, un „Latweeſchu Awiſhu“ negohds ir Latweeſchu draugu beedribas negohds. Un jaleek wehrā, kas grib pee Latweeſchu tantas gara un ſirds ar lahdu wahrdū greeſtees, tas it ne fur newar tilk pee wairak auſhym un ſirdihm, ka zaur „Latweeſchu Awiſehm“.

Par to wiſpahrigo Latweeſchu laikrafstu buhſchanu ſchodeen ne-runachu, bet wehl oisgrahbts no teem fahkoht veemineteem brefmigeem Maſlawas notikumeem, es weenu wahrdū, ko muhsu Rungis un Kejsars Maſlawā us ſawem pawalſnekeem runajis, nu pat zaur Deewa ſchelastibu iſglahbts no negantu ſlepkaſu rohlahm, to weenu wahrdū gribetu ſiymeht ihpach ſi muhsu laikrafteem. Kejsars fazija:

Wedeet ſawus behrnuſ us pateeſibas zetu, lai ue-iſaudſinajat blehſchus, bet derigus zilwekuſ un labus Kreewu walſts pawalſneekus!

Laikrafsti ari lihdsstrahdā pee lauſchu iſaudſinachanas un mahzifchanas. Jo ta leelu leelā pa-augufchu lauſchu puſe behrnu ſa-praſchanā, dasch laſs ari wehl behrnu muſkibā rohnahs. Wiſi ir wadajami us pateeſibas zetu, un prohti ne til ween pee pateeſibas atſiſchanas, pee prahta gaſmas, nele wehl pee paſaules grehku guđribas pehž tſchubſkas kahrdinachanas un preefchihmes, bet jo wairak pee pateeſibas miheſchanas, pee ſirds gaſmas, pee Deewa miheſchanas, kas ir ta iſtena pateeſiba, pee ſwehtas haidiſchanahs no meleem, no wiltibas, no ſeekulibas un blehdibas. Wiſas Latweeſchu laikrafstu ſapās mehs ne-atrohnam tahdu pateeſibas miheſchanu un tahdu tautas wadafchanu us ſirds-pateeſibu. Daschā weetā atrohnam partijas garu, kas par lihdsfelu taifnibu waj netaifnibu nebehdā; — atrohnam melus, gohda laupiſchanas, netaifnas apfuhdſeſchanas — it leeliskam. Muhsu Kejsars ſala:

Wedeet ſawus behrnuſ us pateeſibas zetu!

Es to wahrdū preefch muhsu laikrafteem tulkoju tā: Wedeet ſawu tautu us pateeſibas zetu, lai tiziba un walſts-likumu klausiba ne-buhtu tulphihi wahrdi. Ta bija bresmiga ſeekuliba pee teem Kejsara ſlepkaſahm Maſlawā, kas ſawu iſtabu puſchkojuſchi ar Peſtitaja un ar Kejsara bildehm un apakſch tahm paſchahm bildehm ſlepkaſibas darbus ſtrahdajuschi. Schi tahda ſirds-nepateeſiba, netaifnuba, neſkai-driba, ſchi tahda meloſchanā un melu miheſtiba ir tur muhsu walſti ta nahwes - waina un pohts ſakne. Tad lai mehs, zik tahlu muhsu walſs un muhsu rohka ſneeds, peepalihdſam, ka muhsu behrni un muhsu Latweeſchu tauta teek waditi us pateeſibas atſiſchana un pateeſibas miheſchanu.

Pateeſiba un taifniba, kas ihpach ſeekſch paſemibas parahdahs, tautu pa-augſtina, bet grehks tautu ſamaita, — grehks, melu prahks, ſeelsfiriba un geſiba, jo eelſch tazs ari melu prahks parahdahs. Tad wehl weenreis ſauzu: Deewa lai ſargā muhsu Kejsaru, un lai Winam paſhds tumſibas waru pahriwahreht un ar ſtipri rohku un netrauzetu ſirdi aifſtahweht Deewa gohdu un wiſu Deewa ſwehtitu waldbas gohdu!

Bielenstein.

Kā kreetna kalyone paleek par ſaimneezī.

(Stat. № 50.)

Papreefch gahja ſtallī apluhkoht lohpus. Kunigunde lohti pree-zaļahs par jaunu bullenu, ko ſaimneeks audſinajā preefch nahloſchahs iſtahdes. Tad apluhkoja pagrabu; bet tē nebij dauds ko redſeht. No auglu-rohku augleem tilkai bij ſeemas-ahboli un zetti bumbeeri. Gahja arweenu tahtak; bet pee katas weetas un ſeetas bij ko mahniht.

Saimneekam duſmas wareja jan no azihm redſeht, un Renate newareja iſbrihniees, ka tahlumā daudsumu wehl wareja ſaukt par maſumu. Tomehr jaunu bruhtē drihs rohdijs alikal preezigu waigu. Tāt gan kostes nebij lohti pilnas, tad tomehr bruhtgans bij ſtaſts wihrs. Winsch bij leels, ſpehzig ſi mahzihts, iħſti jauks no iſſtatas. Nu waijadſeja eet gar Renates kambari, kuit ſtahweja ſchuhplis ar behrnu. Tē atſkaneja no nejaufchi behrnu brehſchanā. Papreefch lehni, tad arweenu diktaki; — negaidita trauzeſchanā!!

Saimneeks farahwahs, bet drihs fanehmees attaifisa durvis un luhds, lai eet eekschâ.

„Lai paleek,” Kunigunde atteiza. „Es esmu deewsgan redse-juß!” To fazijusi wina aifgahja prohjam.

Saimneeks schodeen pee wakarinahm nemas nerunaja. Nahdi-jahs, ka prezibas nodohms ne-isdohsees. Pa-ehdis tas panehma ze-puri un aifgahja. Renate palika weena pati mahjâs, jo ari Juris ne-bij nekur redsams. Wina nonehma ahtri galdu un eeflehdse gohdamaltites atleekas flaki. Likahs, ka gribaja jo ahtri weefus aismirst.

Ge-eedama sawâ kambari Renate fazija: „Ne, Fritz!“ Kunigunde nebuhs tawa mahte, lai gan wina buhtu wifas kastes pilnas ar seltu. Istabâ behrnisch guleja it kusu, un schuhplim blakam tu-peja mahju-funs, it kâ masino fargadams.

Afarina wehl mirdseja behrna azis. Metahs no schuhpla puhlejahs masa velite, gribedama mases garofinu eewilst sawâ alâ.

Ari atraitna mahjâs isskatiyahs pawifam zitadi. Prezibas bij isnihkus, jo preefchneka meita lika tam fazij, ka esohf deewsgan prezineku; atraitni negriboht. Par tahdu atbidi fadusmojees atraitnis atmata wifas prezibas dohmas un apmelleja labak weefnizu. Pat sawu behrnu tas usluhkoja pagreissi. Un kâ ari buhtu warejis aismirst zereto bagato puhru, tad tomehr lauschi runas aifkahra lepnâ wihra gohdu.

Jau atkal tuwojahs filtâ wafara, un lihds ar to ari darbs un ruhpes. Bet jaunajam faimneekam bij darbs par spirdsinataju, par draugu un beedri; bes darba tas bij kâ paklihdis, kâ weentulis. No dorba pahrnahzis faimneeks apsehdahs us benka, durvju preefchâ. Pahri fohtus no wina spehlejahs masais puifchelis, un preezajahs pa lohpu pulzini, kas steidsahs mahjâs. Drihs tas behrnam apnika. Metahs seedeja skaitas pukites. Tahs eepreezinga behrna sirdi; — bet pukitehm blakam guleja weza nagla. Saimneeks skatahs ko gan behrns nems. Behrns panem faruhjeuscho naglu un atstahj smuko pukiti. To redsedams tehws preezajahs; panem behrnu klehpî un saka: „To war redseht, ka no tevis reis isnahks kreetnis faimneeks.“

No behrna gresschahs faimneeka azis us kalponi, behrna wahkeju. Ta isnahks patlaban no istabas. Wina isnes faulê schahweht tihras sneegabalas peena-blohdas. Senaka deenestneeze tahs dewa islaishit sunim un — nelaike to attahwa. Tapehz wifch apnehmâhs buht laipnaks pret nabaga kalponi, un ari behrnu wairak natureht pee fewis.

Tomehr wifch palika, kâ bijis. Us laukeem bij darba pavilnam un waijadseja stipri peespeesteess, lai waretu wifch laikâ padaricht. Bet, lai gan bagatiba wairoht wairojahs — faimneeks tomehr jutahs kâ weentulis. Drihs usnahza atkal prezibas dohmas, bet schoreis nemelleja wairs bruhti zeemâ.

Rahdu deen faimneeks issahja, un fazija, ka jahschoht pirk gohwi. Waj nöpikla jeb ne, to newareja finaht.

„Saimneeks neder nökam,” Juris fazija. „Wifch prasa par dauds darba, un neweens newar deewsgan strahdaht.” Renate nela ne-atbildeja, negribedama kalpu fakaitinah.

Saimneeks bij wifadâ finâ tas pats wezais, tik pret behrnu tas bij arweenu laipnigs. Masa neeka nagla bij to padarijusi.

Laiks bij pastahwigi jaiks, un tahds faimneekam patika. Labiba bij gandrihs jau eewahka, tikai kahds wesums bij wehl us lauka. Saimneeks brauza preezigs un vahtagu wehzinadams mahjâs. Maisais Fritzis tezeja tam preti. Atpakat brauzoht wifch eedohmajahs nemt behrnu lihds.

„Es nemjchu tevi lihds,” tehws fazija; „tu man warefi palih-dseht pahrgwest heidsamo wesumu. Wifch eezechla behrnu ratôs, un tad pats eekahpis brauza us lauku. Us lauka nobrauzis no-liko behrnu pee semes, peesauza klahf ustizigo mahju-funi un steidsahs fakrout wesumâ bagatahs plaujas atleekas. Pehz stundas laika bij wifch gataws.

Peepefchi isdforda taahlumâ pehrkonu ruhffchamu. Saimneeks farahwahs: „Waj laiks jau tik ahtri pahrgrohsees?” wifch dohmoja, un steidsahs behrnam pakat. Fritzis gon netika atstahf jauko weetini, bet waijadseja eet.

Behrnu uszehlis us wesumu faimneeks sehdahs weenam bruhnam mugurâ un brauza mahjâs.

Bij jabrauz zaaur upi, bet tehws, zeta-weetu skaidri sinadams, brauza drohfschi pahri.

„Tâ — ak breesmas! Warens wehjisch fakampj wesumu. Ohtris wehja gruhdeens, weefukam lihdsigâ, pahrrauj stipro kahdi, un daschi kuhlischi eekriht uhdenni.

Kalpone gahja pa tohm starpahm gohwiham pahnest sahles. Us leelsela ari wina usnahza breesmigais negaifs, un jau gribaja greeftes atpakat. Tâ ta atminejahs, ka audeklis upes leijâ. To waijadseja nolikt drohfschâ weetâ. To padarijusi kalpone gribaja greeftes atpakat. Bet nu to aifnehma ta pati breesmiga wehtra. Renate skatiyahs us pahrbrauzamo weetu un — ak breesmas! — Wehjisch norauj lihds ar kuhlischeem ari behrnu. Fritzis us kuhlischeem sehdedams brauz kâ ar laiwn pa upi us leiju, un steepj sawas rohzinâs kalponei preti.

Renate dohdahs pee upes, lai waretu masino isglahbt. Bet faimneeks aifsteedsahs wina preefchâ. Wifch faker kuhlisches; nem behrnu us sawahm rohlahm, un tehwa mihestibas asaras, pirmahs preeka asaras, kriht us behrna waigu.

„Zaur ko tas gan ta it gadijees, ka mahja tagad bij dauds kusu,” Renate dohmoja kahdas deenas wehla.

Un ari pateesi togad gahja zitadi. Saimneeks wairs nerahjahs, bet bij lehns un kusu. Fritzi tas usluhkoja kâ kahdu augstu debes-mantu, kas pee kaut kahda zeta wahra waretu us weetas isnahkt un pasust; labprahf laiku pakawaja ar behrnu; wina prahfs bij palizis pawifam zitads.

(Turpmat beigumâ)

Laiweeschu laikraksti 1880. gadâ.

Kâ schogad, ta ari nahloschu gadu ees laudis 8 laikraksti Laiweeschu walodâ:

1) „Mahjas weefis”, kas tilpat mafahs, lai ari isnahks leelakâ lapâ.

2) „Baltijas Wehstnesis”, kas tilpat mafahs. — Peelekums „Schis un tas” 12 reis gadâ.

3) „Rihgas Lapâ”, tapat, kâ lihds schim.

4) „Balss” — mafahs tilpat, bet buhs ohtru tik leela.

5) „Tautas beedris”, tapat, kâ schogad.

6) „Leepajas Pastneeks”, mafahs tilpat un dohs saweemi zeen. Isfatajeem nahloschâ gada galâ — kalenderi us 1881. gadu.

7) „Laiweeschu Alwises”, ees ar Deewa palihgu tapat laudis, kâ lihds schim.

Tâ tad redsam, ka no schihm 7 awisehm neweena netaps dahraka. Jo eewehrojams, ka muhsu jaunâ beedrene „Balss” par to pachu mafsu buhs ohtru tik leela.

Basnizas un skohlas finas.

Weens kungs, weena kristiba, weena tiziba.

Nahditojs: Schirtees ir gruht! Par skohlas-buhshamu kursemē. Wehl kahds wahrds seurjenes laukskohlotajū re. Skahds wahrds par attaisnochanojs re. Par pagastu un pilsehtu skohlahm.

Schirtees ir gruht!

Ikkatris zilwels gan pasihis to wahrdū „Schirtees“, bet — tas ir wahrds, kas daudsi saka, kas firdis pilda ar skumjahm un isspeesch no azihm asoras, tas ir wahrds, no kura jasaka: kaut tu jel nebuhtu. Kad ustizami draugi weens no ohtra schirkrahs, kad mihleem behrneem ja-atwadahs no mihleem wezakeem, jeb wezakeem no behrneem, ak, tad to mehs fauzam par behdu-zelinu, un mums tad ir asaru pilnas stundas, jo tas, ko mehs mihlejam, no mums schirkrahs. To pedsihwo neween dauds zilweku fewischki, bet tahdus pat schirkchanahs-zelus dabu staigaht weselas draudses, kad tahm jaschirkrahs no ta, kas tahm ir bijis par mihsu, dahrgu wadoni. Tahdu schirkchanahs-brihdī ir ari tagad pedsihwojusi Zelgawas Latweefchu pilsehta-draudse, jo nupat mihsu lohti mihtohts un no daudseem zenihts gans un mahzitajs, R. Schulz'a kgs, mihsu atstabja, un aigahja us fawu jauno weetu, us Gezawu. Zeen. Schulz'a mahzitajs tika preefch kahdeem $1\frac{1}{2}$ gadeem ataizinahs no Kribzburgas draudses schē Zelgawa, fawu ne-laika tehwa weetā, par ganu un mahzitaju. Wisu to laiku winsch ne-apnizis un zik til spehdams ir fawu Zelgawas Latweefchu pilsehta-draudsi ganijis ta Kunga sahlainās ganibās. Winsch neschehloja fawus gruhtus darbus un puhlinus pee schihs draudses; winsch rabijs zaure fawu svehtigu darboschanojs it wiseem to schauro debes-szelu; tohs pee-auguschohs stiprinaja, tohs jaunohs mahzija staigaht Deewa zelus, tohs kuhtrohs paflubinaja buht tschakleem, flimus un apbehdinatus eepreezinaja, un kas jau ihsts dwehsekli gans, ustizigā un mihligā garā, ar kreetneem Deewa-wahrdeem meeloja fawu draudsi. Winsch bij gans, kas prata svehtus Deewa-wahrdu zilahrt ar leelu iisweizibu, un ar teem, tāpat kas ar asu sohbinu, zirst fnaudoschu grehzineku firdis. Winsch gahdaja par fawos draudses labklaahschani zik til ween wareja un spehja; winsch grunteja fawu draudsi us Jesu Kristu, kas ir tas ihstais stuhra-akmins, lai ta taptu zeeta un pastahwiga eeksch Deewa. Winsch rabijs mums to ihsto dsihwibas-zelu, kas aisswed tur, kur nahwes nau, bet kur dsihwoo tee, kurus Deews ir isredsejis par fawem laudihm, — us to meera-pilsehtu, us to debeschkigo Jerusalemi. Winsch katu gaismas leetu weizinaja neween fawā draudse, bet ari dauds ziteem par labu un svehtibu. Tā par veemehru winsch ne-apnizis gahdaja un gahdahs, kas schē Kursemes un Widsemes nabaga kurlmehmeem tas preezas-wahrds teek fludinahs, un kas tee teek ismahziti pat derigeem draudses lohzeleem, tas ir, kas teem teek atraijita ta mehles faite, kas tee wor runaht. Winsch nepeekusa un nepeekuhs preefch schi labdarigā mehrka dahwanas lubgt, un tāhdā wihsē ir wina puhlini nefehjhi bagatus auglus un nefehjhi wehl us preefch. Pee fawu gruhtā gana-amata winsch preebedrosahs ari wehl zitahm labdarigahm heedribahm, un fawus spehkus nekad netaupidams ir bijis tahm wisahm labs padohma-dewejs un palihgs. Mihsu mihsa Anna-basniza tam ari warehs dauds ko pateiktees, jo ari to winsch ir zaure fawu nepeekuhstoscho gahdaschani pada-rijis dauds jauka. Ari weenu jaunu skohlu winsch eerikteja, kur Latweefchi, kas fawus behrus nepehjhi zauru gadu skohla suhtih, war tohs par seemu nodot minetā skohla.

Preefch Zelgawas nabadsineem ari winsch fawus spehkus ne-taupija un gahdaja dewsgan par wina palihdsibu. Weenu it teizamu lectu winsch nupat preefch mums isgahdaja, prohti, kas fawu miruhjhi jipawada us Baloschu-kapeem, war par it lehtu mafsu pādselszelu līhds mineteem kapeem aissbraukt un atkal pārbraukt.

Mums Zelgaweekeem ir gan ja-apleejina, kas zeen. Schulz'a mahzitajs bij mums weens ustizams un dedfigs gans; mehs pateesi newaram wina puhlinus aismalhah ar fawu wahju pateizibu, bet kālai lubdsam, lai kas kungs, kas pehz fawu ne-isdbinajamā Tehwa prahja mums atnehma mihsu ganu, lai Winsch winam to atmaksā winā faule.

Gan buhtu wehlejushees, lai mihsa gans, kas tik dauds preefch mums ir strahdajis, arweenu buhtu pee mums palizis; bet kad nu Deews to zitadi nospreedis, tod negribam par to fureneht.

Jau wasaru, kad to finu padfiedahm, kas zeen. Schulz'a mahzitajs buhshoht muhs astaht, schi behdu wehsts preepildija draudses lohzeleka firdi. Mehs nebijahm wis wihschees, jo pateefibā schi fina ari ispildijahs, un it negaidoht mums peenahza schirkchanahs-brihdī. 9. Dezemberi mehs mihsu mihsu mahzitaju beidsamo reis fwezinajahm kā schito draudses ganu. Minetā deenā zeen. Schulz'a mahzitajs fazija fawu atwadishanahs-sprediki. Mihsu mihsais Deewa-nams nekad wehl nebij tik pilns bijis kas schoreis, jo bij ari lohti dauds no fwechahm draudsehm sanahkusthi, no wina atwaditees. Tiklihds kas zeen. mahzitajs basnizā eenahza, jau wisa draudse asaras noslauzija, it labi finadama, kas schi ir ta pehdigā reisa. Pebz nodseedatas dseefmas: „Pastahwi, pastahwi“ — mihsais gans fazija fawus schirkchanahs Deewa-wahrdu, kurus bij nehmis no Apustulu darbu grahmatas 20. nodakas, 32. verscas: „Na nu brahli, es juhs nodohmu Deewam un wina schehlastibas wahrdam, kas ir spehzigā juhs istaifht un jums mantibu doht ar wiseem svehtiteem.“ Sawā runā winsch wisu draudsi pamahzija pastahwigeem palikt eeksch Deewa. Issazija Deewam un draudsei pateizibu par to mihsibū, ko ta tam tanis nodsihwotā $1\frac{1}{2}$ gaddos parahdijsi. Peemineja ari tohs behdu mahkonus, kurus tas kungs winam bij pesehtijis. Tad atgahdinaja draudses pehrminderus, lai esoh jo prohjam mohdrigi fawā amata, un pateizahs, kas tee tam bijuschi ustizigi palihgi. Skohlo-tajeem atgahdinaja, lai sehjoht ne-apnikuschi to labo sehliu behrniu firdis. Pateizahs basnizas-kalpeem, dseedatajeem, wezakeem, jaunekleem; ari behrus atgahdinaja, lai tschakli mahzahs skohla, un lai it wisi, leeli un masi, wezi un jauni, — ustizigi paleek ikkatrijs fawā amata un strahdā ta Kunga wihsa-kalnā. Usmudinoja draudsi, lai ta ari winu tagad, kur tam no schiejenes jaschirkrahs, fawā aiss-luhgchanās eeslehgtu. Beidsoht tureja firsnigas aiss-luhgchanas par fawu draudsi un par mihsu Deewa-namu. Schirkchanahs-wahrdeem, runatajam ari pascham firdi fatreza, un draudse to atweegloja ar fawahm asarahm. Draudse, fawu mihsu dwehseles ganu beidsamo reis redsoht, zita neka nepehja, kas tikai nophstee, Deewu lubgt un raudah. Pebz vabeigta spredika nodseedaja basnizas dseedataji fawam mihsam ganam fahdu dseefmianu, ko tee tam jau bij par peemina pasneeguhschi. Mehs ar fahpoesch firdi no ta schirkramees un Deewu peesaukdam tam wehlejahm Deewa palihgu wina jounā weetā. —

Mehs greschamees wehl reis pee fawā mihsā mahzitaja un no wina atwadidamees sakam:

„Ar Deewu, mihsais mahzitajs,
Juhs debeiss-zela rāhditajs!
Tas kungs Juhs prohjam aizinaj's
Un jaunā draudse stahdinaj's;
No mums Jums dauds pakal raud
Un peemina Juhs' mihsib' band.
Schī draudse Juhs ne-aisnirshs,
Jums newihstamu frohni vihs!“ —

Newaru aprakstiht, zik tohti mums firds fahpoja schirkchanahs-brihdī; jo pateesi, zilwela firds nekad nejubt leelaku mihsibū, kas tad, kas jaschirkrahs no ta, kas mums ir mihsch un dahrgs. —

Us dauds Zelgawas Latweefchu pilsehta-draudses lohzeleku wehle-ghanahs nosuhtam zeen. Schulz'a mahzitaja fungam zaure scho lavinu

„Augstu laimi“

wina jaunā dsihwē Gezawa! Lai Deews dohd winam tur mihsibū sehjoht ari mihsibū bagatigi paut. Lai Deews dohd winam tur labklaahschana firdi muhschu pedsihwoht, nu tad — tad kungs

„Atweeglo tam, kas buhs gruhts,
Lai winsch duhs pee tawas kruhts;
Kad peekuhs, dohd par lohnū
Tam to newihstamu frohni!“

Par skohlas-buhfchanu Kursemē.

(Beigums.)

Zik mafsa skohlu usturefchana Kursemē? Us scho deewsgan fwa-
rigo jautajeenu dabunam it nepilnigu atbildi. Gan ir 18⁷⁶/77. g.
sinojumis usdohtas daschu arinku skohlas usturefchanas mafsa, pehz
kurahm nemoht skohlas mafsatu kohpā 90 tukft. 470 rubl. Bet us
sfihim sinahm warehs gan mos patautees; jo wehlaki sinojumi sfcohls
skifikus ne buht nepeemin. Turpreti tohp sfiaohs par skohlotaju loh-
nehm. Zaur zaurim nemoht, esohf bijuschas 1875. gadā 168 r.,
un 18⁷⁷/78. gadā 188 rubl. skohlotaja lohne. Widsemes skohlotaju
lohnies bijuschas 18⁷⁴/75. gadā 150 rubl., no kurahm Latweefchu skoh-
lotajeem 170 rubl.; gandrihs tāpat kā Kursemē. Bahral par 188 r.
bij Wentspiles (235 rubl.), Talsu (229 rubl.), Dohbeles (202 rubl.)
un Bauskas (211 rubl.) aprīkōs. Masaka lohne bij Grohbinais
(147 rubl.), Misputes (135 rubl.) un Ilukstes (121 rubl.) aprīkōs.
Salihdsnoht ar 1875. gadu ir sfchini sfānā jau kreetni sfohli us pree-
sfchū sperti un kahdeem 117 skohlotajeem lohnies pahrlabotas. No
398 skohlotajeem, kuru lohnies ir sfaijadi usdohtas, dabuja:

20 skohlotaji	wairak	kā 400 rubl.
44 "	no 300	libds 400 "
50 "	250 "	300 "
79 "	150 "	200 "
87 "	100 "	150 "
59 "	apaksch	100 "

Schee sfatli sfaijadi israhda, kā wairak skohlotajeem lohne buhtu
pahrlabojama; jo leelakā data nedabuhn ne 150 rubl., t. i. masak,
nekā daschōs apgabaloš kalpi. Ihsā laikā, kameht jaunaish skohlas-
likums ir apstprinahs, warbuht nau bijis eespehjams, to wifās wee-
tās isleetaht, jo daschās weetās ir skohlotaju lohne dauds masaka,
nekā skohlas-likums to nošaka — kā to masako. Sehrpils kirspehle,
kura atrohdahs pa leelakai dala krohna pagasti, nedabuja 18⁷⁶/77. g.
no 34 skohlotajeem 22 ne 100 rubl; pat diwās weetās tikai 30 rubl.
Misraukles kirspehle dabuja 1 skohlotajs knapi 100 rubl. un 3 tikai
pa 36 rubl. Jahtelē, Planezē, Padurē un Wirkus-muischā (Kuldī-
gas kirspehle) stahweja skohlotaju lohne starp 40 un 76 rubl.
Alaschōs (Wahrmas kirs.) tikai 33 rubl., Wendawā (Wentspiles kirs.)
60 rubl., Treknōs, Disch-Dahmā, Preekul-Afite (Gramsdas kirs.)
40—45 rubl., Kapfehdē un Sustē 50 rubl., Saraiķōs (Grohbinais
kirs.) tik 27 rubl.! Pehz 18⁷⁷/78. gada sinojumeem redsams, kā 30
libds 40 rubl. leelas skohlotaju lohnies wehl ne buht nau pahrlabotas.

Sinams, kā tas gan tik ir pee pagaidu-skohlahm. Bet ihpaschi
tas ir sawadi, kā daschās kirspehlu komissjas dohmā, tām newaija-
goht pa skohlotaja lohni ruhpetees, ja skohlotajs nefuhdsah. Sino-
jums faka, kā daschi skohlotaji esohf speestī kusu zeest, lai gan lab-
prah buhtu sfuhdsjuschi. Bet ja negrib, kā likums tik ir us papihra,
tad gan wajaga kirspehles komissjahm speest likumu ispildiht un skoh-
lotaju lohnes pahrlaboh. *)

Tam libdsnigi eet ar mahju-mahzibū pahrluhfchanu. Tikkab
Widsemē, kā Kursemē ir mahju-mahziba skohlas-mahzibas eesahkums.
Skohla waretu ari dauds wairak us preefschū tapt, ja behrni skohla
eesahjotees mahzetu labi lāsiht; tapehz mahju-mahzibas pahrluhf-
chanu buhtu no leela swara. Sinojums faka, kā 83 skohlu aprī-
kōs mahju-mahziba nemas ne-esohf pahrluhkota.

Beidsoht wehl japeemin Irławas skohlotaju-seminarija, kas ta-
gad ir paplašchinata, tā kā tur war usnemt 60 jaunekus. Ir jau
ari eesahkts buhveht jauns dīshwoklis preefschū sinibū skohlotaja. Tur-
pretim farunas ar ritorschafte pagasteem, kam teesiba us Irławas
skohlas ehlahm, nau wehl galā nahkusbas. No 18⁷⁷/78. gada ne-
fuhta wairs meitenes, tomehr wehl ja-usnem 104 puiseni. Zeresim,
ka ar laiku sfis jautajeens taps tā isschikts, kā Irławas seminarija
warehs jo labaki plaukt!

Wehl kahds wahrds Kursemes lauksfkohlotaju, winu atraitnu un bahrinu valihdsibas-lahdes leetā.

Gewehrojoh zeen. Stewert'a kga rakstu, kas „Latv. Aw. f. g.
peelisimā Nr. 33.“ atrohdahs, grību augfchā minetā lauksfkohlotaju,
winu atraitan un bahrinu valihdsibas-lahdes leetā zeen. skohlotajeem
wehl kahdu wahrdu preefschā zelt.

Kad nu, kā sinams, skohlotaji pehz likumeem newar zereht ne
us kahdu valihdsibu, nedī no ta pagasta, kā behrus mahzijuschi, nedī

no valdīshanas, tad pascheem jaruhpejabs jo pilnigaki par sawu un
faweo nahkotni. — Un wiſs tas war notift, kad skohlotaji paschi,
kureem preefsch tam upuri janess, faweenojahs weenprahrtigi dohmās
un darifchanās.

Newaram leegt, kā Kursemes lauksfkohlotaju valihdsibas-lahde,
kā statutes lafam, tik ween par skohlotaju atraitnehm un bahrineem
grīb gahdaht, kad teem apgahdataju wairs nau, bet arīsan par pa-
scheem skohlotajeem, kad tee wezi un wahji palikuschi un teem wezuma
jeb flimibas deht no amata ja-atkāhpjabs. — Kapehz tad nu wajaga
skohlotajeem sawus spehkus libds heidsamam isdwaschoht! Un to il-
fatriis sinahs, kā skohlotaja amats ir weselibas maitatajs. — Tapehz
tad nu wifas tahdas gruhribas pahrwareht, skohlotajeem pascheem
buhtu jazensfchahs un jaſteidsahs sawu weselibū pee laika few un faw-
jeem par labu ustureht. Un wiſs tas waretu notift, kad skohlotaji
paschi ne tik pehz 60 gadeem, jeb kad tee jau wahji un nespēhzigi pa-
likuschi, bet jau pehz nodishwoteem 45 dīshwibas-gadeem, libds kura
laikam tee (bes ween teem tagadejeem wezakeem skohlotajeem) jau 25
gadus buhtu beedribas beedri un mafsatāji bijuschi, valihdsibas pensiju
dabutu, weena alga, waj tee darbā spehzigi jeb nē, waj tee to amatu
wehl kohpj, jeb usdewuschi. — Pee tahdas beedribas ikweenam taga-
jam, kā ari pehznahkamam beedribas lohzelklim wajadsetu to eestah-
fchanahs nandu, kura grunts-kapitalu dibinatu un wairotu, ar 30 r.
weenreis eemaksaht, un tāhs gada-mafsa ne ar 3, bet ar 10 rubl.
libds 45. dīshwibas-gadam ifgadus mafsaht, — kā skohlotaji dauds
mihaki darihs, kad sinahs, kā tee augli winam wezumā, un it ihpaschi
pehz noliktā laika, no 45. dīshwibas-gada, kā jaunibā usupurejis,
nahks pascheem un familijai par labu un atweegloschanu. — Bes aug-
fchā minetahs weenreisigahs mafsa wehl tāhs gada-mafsa no pirmajeem
5 gadeem waretu pee grunts-kapitala veelik, kura laikā sinams ne-
weens pensiju jeb palihdsibu newar dabuht.

Kad skohlotaji us sfahdu wihiši kāsu dibinatu, tad par winas
plaušchanu un fwehtibu nebuhu kā schaubitees, jo grunts-kapitals
zaur to weenreisigo mafsu, kā ari tee pehznahkamee beedri ar 30 rubl.
eemafsatu, un zaur konzertu eenahfschanahm, kā warbuht ifgadus kātrā
draudsē waretu isrihkoht u. t. p., pawairohts, ar laiku deewsgan leels
paliktu, tā kā pehz 5 gadeem grunts-kapitala prozentē kohpā ar gada-
mafahm, kā kātrā beedris ar 10 rubl. mafsatu, preefsch palihdsibas-
isdalīshanas skohlotajeem, winu atraitnehm un bahrineem jau waretu
tapt isdalitas.

Schahda eerikte dohtu beedreem pilnigu drohschibū. Kad bee-
dris mirst, wina pensijas teesa nahk atraitnei, jeb kad sfhi wairs ne-
dīshwotu, wina behrneem, kā tee sawā starpā isdala; (sinams, kā-
meht atraitne dīshwo atraitnes kātrā, un behrni wehl nau pee-augu-
fchā). Ja beedris pats wehl ilgi dīshwotu, tad tas pats pehz teem jau
eepeeksch mineteem gadeem sawu pensiju fanem, weena alga, waj tas
wehl amata stahw jeb nē, waj wahjīch jeb darba-spehzigī, waj appre-
zeesies jeb nē.

Skohlotajus amata atstahfchanas deht, kad tee sawas nodoh-
fchanas mafsa, newaijadsetu ne us kahdu wihiši no beedribas isslehtg,
jo tas jau lahdei weena alga, waj mafsatāji wehl amata jeb nē; bet
aisgahjejs turklaht wehl beedru skaitu pawairo zaur tam, kā aisgahjejs
beedris ir un paleek un jaunam beedrim atstahā weetā ruhmi dohd.
Zaur tam aisgahjuschi beedri nekrītu sfahdē, kad tee warbuht sawu
weselibū taupidami jeb zita eemesla deht pehz kāhda laika puhlinā
kahdu zitu weeglaku darifchanu peenemdami paliktu beedribas lohzelki.
Ja statutes grībētu beedribas lohzelkis bes kāhda eemesla pee amata
palifchanas speest, tad pēbeedrofchanahs israhbitohs nedrohscha, un
dāsch no skohlotajeem, kā jau tagad dīshdams, no tam atrautohs, ne-
sinadams, waj tas wiſu sawu muhšču warehs tai amata nodīshwoht.
— Kad pehz augfchā minetahs wihses kāsu dibinatu, tad teem tagade-
jeem wezeem skohlotajeem tik tāhs prozentē, t. i. 1^{1/2} rubl. par il-
fatriu gadu, waretu silt pakal-mafsaht, kā tee to weenreisigo mafsu no
sawa 21. dīshwibas-gada libds sfim paschi preefsch few bruhkejuschi,
kas pee teem jauneem, kāri to weenreisigo mafsu jau sawā 21. dīshwi-
bas-gada eemafsa, nenotiks. — Zaur to tad ta pakal-mafsa
deewsgan leela buhs. — To nokaweto gada-mafsu ne buht newar no
teem wezeem skohlotajeem pagehreht, jo ta nekrītu pee dibinajamā
grunts-kapitala, bet buhtu libds sfim ismalkata teem libdīshinigeem
skohlotajeem, wian atraitnehm u. t. j. pr., kureem tas buhtu nahzees,
kad kāfa toresi buhtu dibinata, kad tee tagadejee wezee skohlotaji 21
gadus wezi bijuschi. — Bet kad nu no wezo skohlotaju 21. dīshwi-
bas-gadam libds sfim nekādas isdohfchanas nau bijuschas, tad fa-
prohtams, kā no wiaceem par scho laiku tāhs gada-mafsa pakal-maf-
saht newar pagehreht, kas pee tagadejā grunts-kapitala dibinajigem

*) Tas jau ir notizis zaur Kursemes lauksfkohlu wiškomisiiju, kas wehlahs, kā kirspehlu komissjas gahdā par likumīgo lohni ari tad, kad skohlotaji par to ne-
juhdssetu. —

ne buht nepeeder. — Kad nu tee jaunee skohlotaji us preeskhu tahs gada-makfas no sawa 21. dsjhwibas-gada makfas, ko tee wezee nau darijuschi, tad pirmajeem zaur to nekahda netaisniba novoteek, jo tee jau ari warbuht 2 waj 3 reis leelaku pensijas fanems, neka tee tagadejee wezee to dabuhs. — Schini beedribā pee lahdes dibinaschanas ari waretu tahdus skohlotajus par beedreem usnemt, kuri jau drihs 45 jeb wairak gadus wezi, kad tik tee to weenreisigo makfu ar 30 rubl. lihds ar winas prozentehm no 21. lihds 45. dsjhwibas-gadam, jeb zif tahs lihds schim pehz winu wezuma istaisitohs, kad tee wehl nebuhtu ihsti pilnus 45 gadus wezi, un tahs gada-makfas par 5 pirmeeem gadeem makfa. Scheem sinams isnahktu ta pensijas fanemshana wehlaiki, neka teem jaunajeem, kureem tee 5 grunts-kapitala krahshanas-gadi preeskhu winau 45. dsjhwibas-gada kristu nodishwoht.

Us schi nu lai dauds mas schihs kasas dibinaschanu apluhkojam. Kad par pr. fakam, ka beedru skaitis pee lahdes dibinaschanas lihds 400 sneegtu, no kureem ikweens to weenreisigo makfu ar 30 rubl. eemakfatu, tad tas istaisitu kohpā 12 tuhfst. rubl., pee tam nahktu klahrtahs pakat-makfajamahs prozentes, kas istaisitu us iksktru beedri zaurzourim rehlnahts 20 rubl., pawisam 8 tuhfst. rubl., tas buhtu ar pirmo summu kohpā 20 tuhfst. rubl. Prozentes par schi kapitalu par pirmeeem 5 gadeem pee-augtu ar 5 tuhfst. rubl. Gada-makfas par pirmeeem 5 gadeem, ko ikskritis beedris ar 10 rubl. par gadu makfatu, lihds ar winu prozentehm lihds peektam gadam fasneegtu to summu ar 21 tuhfst. rubl., un beidsoht konzertu eenahshanas u. t. pr. par scheem gadeem 5 tuhfst. rubl., — ta tad wiss grunts-kapitals kohpā pehz pirmeeem 5 gadeem buhtu 51 tuhfst. rubl. leels, kura prozentes ar 2,550 rubl. ikgadus lihds ar tahm gada-makfahm, ko us preeskhu beedri, kuri apalsch 45 gadeem wezi buhs, ikgadus ar 10 rubl. makfas, kohpā beedreem, kas wezaki par scheem gadeem, jeb kad schi mirushchi buhtu, winau familijahm par palihdsibu waretu tapt pasneegtas.

Lai nu ari pensijas data eefahkohi lohti masa buhtu, tad tomeahr deht tam, ka pee estahshanas beedribā neweens netaptu apgruhtinahs, un ka zaur grunts-kapitala ohtru pee-augshananu pensija drihs leelaka un tamdeht pehz gadeem deewsgan leela rastohs, schahda beedriba un kasas eerikte buhtu wehlejama! —

Labi buhtu, ka zeen. Siewert's lga usazinochana, lai zaur laikraksteem sawas wehleschanahs un dohmas schini leetā sinamas data, no daudseem tiktu isdarita, un zeen. skohlotaji gahdatu, ka winau wehleschanahs pee skohlotaju palihdsibas-lahdes dibinaschanas nahkamā skohlotaju konferenzē taptu preeskha liktas preeskhu apspreeschanas.)

E. Felsen,
skohlotajs un ehrgelneks Baldone.

Kahds wahrds par attaisnoschanohs zeen. „Kuldigas skohlotaju konferenzei un par atbildi us zeen. Wagner'a funga rakstu.“

Us manu rakstu: „Kahds wahrds par Kursemes ew. skohlotaju atraitanu un bahrinu kasas zelschanu“, kas atrohdahs „Latv. Aw.“ 37. nummura „peelikumā“, ir no divi zeenijamahm pusehm issfazitas daschas pret-dohmas, kas schim rakstam dohd tahdu faturas isprashanu, ka man schi wajaga issfazit „kahdu wahrdu“ pa dala „par attaisnoschanohs“, pa dala „par atbildi“. Eefahkohi ar wirsraukta pirmak apsibmeto rakstu.

I. Kahds wahrds par attaisnoschanohs zeen. „Kuldigas skohlotaju konferenzei“. Ja es sawā minetā rakstā buhtu dibinojees us tahdeem wahrdeem, kas — ka zeen. Wagner'a funga rakstu — ta skan: „Kuldigas skohl. konferenzē esohf fazits, ka jaundibinajamā kasa par labu nahk wišwairak nahkamai pa-audsei“ — tad zeen. Eschen'a fungam gan buhtu taisniba, ka es „jau ta wahrda deht „wišwairak“ newaru us Kuldigas skohl. konferenzi atfauktees.“ Bet schi man par attaisnoschanohs jasaika, ka us tahdeem wahrdeem ne-efmu wiss dabinajes. Es gan rehmu preeskhu sawa raksta kahdu wahrdu is Kuldigas skohl. konferenzes protokoles, bet tas ta skan: „Pilnigee augli no schihs kasas sinams atlez nahkamai jaunai pa-audsei.“ Lukko „Lat. Aw.“ 37. nummura „peelikumā“. Tadeht tik pehz schi teikuma sawā rakstā fastahdiyu to teikumu: „Us Kuldigas skohl. konferenzi wehl issfazija, ka jaundibinajamā kasa war par labu nahkt wairak (un ne „wišwairak“) nahkamai pa-audsei.“ Jo kad nahkamā pa-audse baudihs „pilnigohs

auglus“ no schihs kasas, tad ari winai kasa „wairak“ par labu nahk, neka tagadejai pa-audsei, kas „pilnigohs auglus“ nedabuhn. Ta tad jau ta peelikā preeskhsilbe „wiss“ pee wahrdina „wairak“ (= „wiss“ wairak) radija manam teikumam wehl zitas dohmas klahrt. Bet kad wehl zeen. Wagner'a funga schim teikumam pefschja schi peelikumu ar fa-wem pafcha wahrdeem, ka: ..., tad atkal winam (t. i. man) un Kuldigas skohlotajeem gan nau pilniga taisniba...“, tad mans minehts teikums dabuja pawisam zitu dohmu issfatu. No schi teikuma peelikuma gan war dohmaht, ka wisa Kuldigas skohl. konferenze esohf tā spreedu, ta tahs no schihs konferenzes protokoles isnemtahs dohmas minetā teikumā rahda. Bet manā rakstā nau wis no prohtams no tahda wiss Kuldigas skohl. konferenzes spreedula jeb „issfazijuma“. Es rakstju ta: ..., us Kuldigas skohl. konferenzi wehl issfazija“....; kas un zif no schihs konferenzes lihdslohzekleem to „issfazija“, tas manā teikumā, ka tas redsams, nau minehts un ari nau noprohtams. Jo es, schini konferenzē pats nebijis, tik no winas protokoles wareju peewest kahda runataja wahrdu, bet ne wis to, waj wisa konferenzee pee tahdeem wahrdeem peekrita jeb ne, tapehz ka minetā protokolē nekahdi spreedula un debates nebjija ussibmeti. Tadeht, wiss kohpā fanemoht, es schi kaiji issfatu, ka wisa Kuldigas skohl. konferenze nau pee mana rakstā fastahdischanas nemas dohmeta par „issfazitoju“ no schi teikuma: „jaundibinajamā kasa war par labu nahkt wairak nahkamai pa-audsei“; tapat schi wahrdeinsch „wišwairak“, — zaur sawu preeskhsilbi („wiss“) ne buht nepeeder pee minetā teikuma, neds ari logiski fa-eetahs ar kahda runataja wahrdeem, kuri schini konferenzē par jaundibinajamo kasa tika „issfaziti un mana rakstā usnemti“. Wehl par isskaidroshanan derchis ari tas, ka manā minetā rakstā tahs peewestahs dohmas tikkab no „Leepojas skohl. konferenzes“, ka ari no „Kuldigas skohl. konferenzes“ nau wis nemtas par pamatu, us ko es sawā rakstā „dibinajohs“, — ne, winas ir ussibmetas par „peemehra“-dohmahn. To apleezina jau schi wahrdeini, ka: „Schie wehl ja peemin, ka schihs dohmas nahza preeskha wišwairak us Leepojas skohl. konferenzi, un us Kuldigas skohl. konferenzi wehl issfazijahm....“; bet to wišwairak apleezina, ka tahs dohmas par jaundibinajamahs kasas auglu panahkumeem esmu sawā rakstā — ka tas skaidri noredsams — preeskhu tahm is minetahm konferenzehm nemtahm dohmanahm fazilajis, attihstijis un tad wehl pehz tahm paschahm dohmanahm is schihs diwahm konferenzehm apleezinajis ar wairakeem wahrdeem un peerahdijumeem, us ko wiss sawā rakstā liku leelu swaru, ta ka es bes schihs, is minetahm konferenzehm nemtahm dohmanahm buhtu tapat rakstijis un peerahdijis par kasas auglu panahkumeem preeskhu tagadejahs un nahkamahs pa-audses. Tadeht tanī oħtrā teikumā — ..., un tas tatschu nahktu par labu — wišwairak nahkamai pa-audsei“ ir ihsteni mans pafcha spreedula, iai gan schi teikums dauds mas fa-eetahs ar pirmo, par peemehru peewesto teikumu, kas no minetahs protokoles tik pehz logikas isnemts. Tas wahrds — „wišwairak“ — tanī oħtrā, t. i. maneja teikumā — sihmejotes us kasas auglu panahkumeem waj preeskhu tagadejahs, — jeb preeskhu nahkamahs pa-audses — nau wis-ta norohbeschohts, ka schi wahrdeini — „tikai ween-weenigi“ — tadeht winsch ari labi fa-eetahs ar tahm sinamahm dohmanahm, kas is minetahs protokoles isnemtas. Un waj schihs mana pafcha teikumam lihds ar wissieman ziteem minetā rakstā uswesterem peerahdijumeem ir pateesiba jeb ne, tas peeder pawisam pee zita jautajeena, bet ne pee wiss Kuldigas skohlotaju spreedula. Ar schi peetiks mana „attaisnoschanahs“. — Wehl no manas puses ir dohdama.

II. Atbilde us zeen. Wagner'a funga rakstu, kas atrohdahs „Latv. Aw.“ 43. num. „peelikumā“. Sawā augshā minetā rakstā es grunts-swaru biju lizis wišwairak us to peerahdijumeem, ka pehz statutu peeprafijumeem „dsjhwibas-gada skohlotajeem buhtu janefs leelakas nodohshanas nastas ar masakeem auglu panahkumeem (kafai no eefahkuma wehl ne-usplaukstoht) un jaunajeem skohlotajeem eekristohs masakas nodohshanas nastas ar leelakeem auglu panahkumeem (kafai jo wairak usplaukstoht). Kad es tur ta sawas dohmas par pamasinajamo pehzmafsu biju isskaidrojis, tad dewu „peemehru“, kahda wiħse pehz wezuma gadeem to pehzmafsu waretu pehz teesibas pamasinah. Schi „peemehru“ pats par tahdu nosauzu, apsinadamees, ka manā warā neħħħaw, ar fareem issfaziteem padohmeem pah-grohsit statutu paragrafus, pee kuru pahrgrohsishanas daudseem da-liba buhtu janem ar padohmeem. Tadeht es ari tur negribeju skaidri noteikt, ka to pamasinato pehzmafsu, ka parahdu, buhs deldeht. Sawas dohmas schini leetā tik wareju aprobeshohi ar schi teikumu: „Lukko jahjoties us ne-isliħdīnati parahdu, kahdam beedrim nomirstoht, ir schi ja-peemin, ka ari augshā apreklinatu pakat-makfu, ka parahdu war tapat del-

* Tadha kasa, ka Felsen'a lgs wehlaħs, stahweta us pawisam zitadeem pamateem, neka ta skohlotaju palihdsibas-lahde, kuras statutes ix eesneegtas preeskhu apstixx-vaħħanas. Bet labi, ka ari tħadha dohmas toħp issfazit. War maniħ, zif muħlu skohlotajeem palihdsibas-lahdes ir wajjadisgas. — Waj 45 gadus wezi skohlotaji nebuhtu lohti jauni preeskhu pensijas fanemshanas? Waj muħlu zeen. Skohlotaji, no kureem laba data wehl nepolina talpa loħnes, eespehs 5 gadu laila jafrat 51 tuhfst. rublu preeskhu grunts-kapitala?!

deht kā statutu § 7. nosaka, prohti — nowelkoht no pensijas, ko kafa mafahs." Tā tad jau pee fchihm norohbeschotahm dohmahm ir skaidri noredsams, ka ne-esmu wiš pagehrejis — kā tas zeen. Wagner'a funga rakstā faprohtams — isdariht to pakal-makfu tāhdās summās no „30 waj 45 waj 52 un wairak rubt.“ Kā to nepamasinato, tā ari to pamasinato pakal-makfu war pehz 2. un 3. wihses atlihdsināht un to ne-atlihdsinato datu deldeht wehl ar „nowilfshānu no pensijas“. Bet fchē es nahku atkal uš to jautajeenu, ko fawā rakstā tureju par lohti fvarigu, un par kuru zeen. Wagner'a funga rakstā nebija minehts neweens wahrdē, prohti, waj tas noteekahs pehz taisnibas, ka dīshwojuscheem skohlotajeem pakal-makfa neteek pamasinata? Ari pamasinato pakal-makfu waretu tatschu, kā parahdu, leegaki deldeht un tagad kahdam beedrim nomirstoht buhtu ta „nowilfshāna no pensijas“ druszin masaka. Tāhs ir tāhs dohmas, ko no mana angshā minetā raksta wareja uskert, un ko fchē ari issaku fchim mintam rakstam par aisskahweschānu. Bet pirms fchihs rindinas beidu, gribu wehl ko peemineht. — Lai dohma fchā jeb tā, bet kas teesa, tas ir teesa. Zeen. Wagner'a funga wahrdi, ko winsch ari dīshwojuscheem skohlotajeem par peedalishchanohs pee kafas pehz 2. un 3. wihses pee fīrds leek, ir ari pateesi pee fīrds nemami. Kad es fawā pirmajā rakstā uš pehzmakfas jautajeenu liku ar dauds peerahdijumeem leelu fvaru, tad tas wairak fihmejahs uš tāhm pehzmakfas leelahm summahm, kas — ja kahdi beedri wehlahs un dauds mas waretu — buhtu pehz pirmahs wihses tuhlit ja -ismakfā, kafas beedribā eestahjotees. Bet pehz 2. un wišwairak pehz 3. wihses nau — kā zeen. Wagner'a funga faka: „neweenam skohlotajam ne-eespehjamš pee palihdsibas-lahdes peedalitees.“ Lai tik apdohma. Ka ir 60 gadus wežs skohlotajs war ar 11 rubt. 70 kap. tapt kafai par lihdsbeedri un kafas auglu lihdsbouditaju. Ta ir leela leeta. Un tas buhtu lohti noschehlojams, ka daschi fawu „usaizinaschanu dīshwibas wakarā, ir pat 11. stundā, negribetu eewehroht“. Wehl par lohti eewehrojamu leetu ir ari tas uſlukojams, ka pehz statutu paschu nosazijuma kafas beedri war daschas statutu punkts — kur un kā maijadīgs — pahrtaiſht. Tā tad wihsas aissbildinaschanahs kriht nohst. Weenas ohtros masas leetinas deht, kas kahdam nebuhu pa prahtam, nau ja-atsumj wijs tas labums, kas mineto masuminu ussweer pahri pahrim, ar auglu augleem. Ar wahrdū fakoht, tāhs statutes par Kursemes skohlotaju atraītui un bahrinu kāju ir uš tāhdu pamatu nokahrtotas, ka fchī kafa war drihs usplaukt un raschenus auglus nest.* — F. Siewert's.

Par pagastu- un vilsehtu skohlahm.

"Latv. Awišču" peelikumā Nr. 45. dohd „g” kgs var šahm abahm ūkohlahm iſſkaidroſchanu, kura apakſch tagadejahs, daschās puſes wehl ne-eepaſihtahs un ne-ecraſtahs ūkohlas-buhſchanas lohti weetā un laikā buhtu, un „g” fungam tik waretu pateiktees, ka leetas neſapraschana tohp iſſgaſinata, ja tik ween augſchi minetā rakſtā daschi teikumi un ori pati leeta dauds weetās neſazeltu neſkaidru ſapraschana un leetas ſagrohſiſchanu. — Neſinu, waj zteem amata-beedreem ar mineto rakſtu tāpat gahjis, bet pee manis tas pateeſi tā ir bijis.

No wisa minetä raksta es nesaprohtu: waj „g“ kgs tik no täh
likumigi aprohbeschotahs seemas-skohlas or 3 seemahm runä, jeb no
seemas- un gada-skohlas? — Ja „g“ kgs tik no seemas-skohlas raksta,
tad pilnigi wina dohmahn peekrihtu, bes ween tähs weetas, kür „g“
kgs behrnam jan pehz 3 seemahm leel wahzifki runaht. Pehz skohlas-
likumeem neweenä seemas-skohla newarehs un nedrihkhstehs Wahzu
valodu mahzih, ja behrns jan nebuhs 2 seemas mahtes-valodu mah-
zihes; ar tresho seemu to tik warehs sekümi fahkt, un it ihpaschi tad,
kad skohlas-behrns par gada-skohlas-behrnu tapdams gada-skohla
stahjahs; jo zitadi tas sawu dahrgo Latweesthu walodas mahzibas-
laiku par weli nokowehs un wahzifki tomehte ne-eemahzifees. — Ma-
nas dohmas buhtu, lai neweens behrns ar Wahzu walodas mahzibu
ne-apgeruhtinatohs, kas pawisam tikoi 3 seemas skohlu opmellé. — Ar
to triju seemu wahz-runafchanu ari lohti wahzi, jeb pehz mana pe-
dshwojuna nekurpu ne-ees, ja behrns nebuhs 3 seemas wahzifki mah-
zifees, bet tik weenu; unzik tahlu tahds buhs, to katrie sinahs. —
Pawisam zitida buhs ta leeta, ja seemas-skohla ari godaskohla bla-
lus taps kohpta; saprohtamä, kür lihdelsi un mahzifchanas-spehki
to otlaus.

Muhsu laulskohlas rohp no skohlas-sikumeem diwās kategorijs balitas: īemmas-skohlas, kurās lat īsmeizīgi strābdā, dzaudēs

^{*)} Berqui, la wozala gado ſher ſajas iugtaiwari hys oltngi apſpreeti. Ned.

behrnus tizibas-, fa ari laizigahs dñshwes nepeezeeschami waijadfigas finibas eewedoht, — un gada-skohlas, kuras behrneem lai to eespehju dohd, ari Wahzu walodu eemahzotees tahtaku isglihtibas zelu us-nemt. — Shai heidsamajai kategorijai waijaga ar tahm fa fauktahm pilsehru „elementar-skohlahm“ weenadøs, lihdsigøs foehlos mahzishanas mehrø eet. Tad nu ne ikkatra pilsehtas, it ihpaschi elementar-skohla ir par draudsø-skohlu augstaks pakahpeens, bet tikai kreisskohla un kahda tai lihdsiga mahzibas-weeta buhs gada-skohlenu mehrkis. Es te gandrihs gribetu fazicht, fa gada-skohlenu mehrklum wehl plaschakam ja-ir; tai buhs ne tik ween preefch augstakas skohlas behrnuß fagatawoht, bet ari tohs ar plaschakahm finibahm eewest dñshwe. Tas nu nebuhs wis isdarams eeksch 3 un 4 seemahm, fa „g“ lgs to issaka, jo wiasch jau 5 un 6 seemas preefch pagasta-skohlahm ar par dauds apfihmè, un wehlahs, lai tee wisi us pilsehru eet. Labvraht gribetu finah, kura pilsehtas-skohla tahi 4-seemu skohlas-behrni waretu eekluht? — Kreisskohla pateesi ne! Man tas wehl nelad nau isdeweess, lai gan wairak skohlas-behrni no manis kreisskohla tuhdu ir usnemti. Pilsehtas elementar-skohla no semehm behrnuß suhtiht, ir peh manahm dohmahm pawifam nepareissi un bes-waijadfiga mantas- un laika isschkehrschan, un war tik tur un pee teem notift, kas pareissi nefaproht, ko tas wahrds „elementar-skohla“ nosihmè, un tadehlt ari winas mahzibas plaschibu nepasihst, jo elementar-mahziba ir ta pati pirmä mahzibas nogrunteschan, ko behrnam eesfahkoh mahzitees war pasneegt, — un to eespehls katra pagasta-skohla, tadehlt fa ta tahda pati elementar-skohla us semehm ir, un waijaga buht. Pee wisa ta es wehl lohti shws naideneeks esmu, fa tahi 4-behrni, kuri elementar-skohlu apmekle, ir gadøs preefch pilsehtas par jauneem un prahrtikumibä wehl lohti wahji, un pilsehtä kahdøs schenkløs un zitøs waldø kohrteløs, bes kreetnas usraudstschanas war drihs jo drihs nokliht no labä tikumibas zela; jo pilsehtas skohlotajam nau eespehjams fawus mahzekkus brihwstundas pahrskaht; tadehlt ta ohtrø un augstakä puße pee isglihtoschanas, ko mehs par pedagogiju jeb audsinaschanu fawzam, itin mas war kluht eewehrota. Jau kreisskohla behrni, kuri pateesi tikumibä stiproti us pilsehru nonahk, dauds reis israhdahs par wahjeem. — Wisi tee wezaki, kuri fawus behrnuß pilsehtas elementar-skohla nodohd, dara lohti nepareissi, un leekahs, fa „g“ lga ralsts to grib weizinaht, pret ko tatschu mums ar wiseem lihdselkeem waijadsetu karoht. Ari weenä no manahm nahburgu draudsehm, fa no tahs skohlotajeem dsirdeju, ir par eeradumu un gobdu usnemts, behrnuß drihs jo drihs no pagasta-skohlas isinemt, us pilsehru nowest un elementar-skohla sehdinah, — lai gan draudsø kreetni skohlotaji strahda. Nahks ari tee wezaki reis pee atsibschanas; tik noschelholjam, fa daschi par wehlu pee tam nahks, un war zur to fawcem behrneem un mantai skahdeht; — bet skohla jau maksä nauju, tas ir wezs peedsihwojum, — ja negrib klausift. —

Par elementar-skohlahm runajohit es te peeminu, kas scho ru-
den pee kara-deenesta atweeglinaschanas pahrlausifchanas ir notiziis,
un kur „g“ lga dohmas atkal pilnigi pareisas ir, ta tahdi behrni, kuri
tuhdat no eesahkuma pilsehtâ nodohti, nei tahs wifu wajjadstigakahs
mahzibas sawâ mahtes-walodâ neproht. Bij no L. draudses peederi-
geem 4 pefazijuschees, no kureem 3 draudses-skohlu apmekleja un
weens, pahrohbeschâ dñshwodams, pilsehtas elementar-skohlu; 2 no
draudses-skohlas cßfamu lohti labi nolika, weens krita zauri; bet —
ari elementar-skohlas-behrns til tik iskeparojahs, — un waina bij,
ka faru mahtes-walodu neprata. Latweetis neproht latviski! waj
tas nau ehrmoti?! — Baldeevs Deewam, muhsu draudse it neweens
us pilsehtas elementar-skohlu ne-eet, bet gan us kreis- un zitahm aug-
stakahm skohlahm. Wehlejams buhtu, ka katrâ draudse behrnu we-
zaki, pirms tee farus mihlohs fuhta kur skohla, ar prahrigakeem un
skohlu pasinejeem aprunatohs un labu padohmu peenemu, — tad laiku
nekawehs, naudu ne-istchrehs un behrus no dascha taunuma issar-
gahs. — Dauds no maneem amata-heedream suhdsahs, ka wini no
behrnu wezakeem jau pehz 4-nedelu skohlas-loika pehz skohlas darba
augleem tohp apprasitti. Ir pateesiba, ka tas noteek; bet ir ari tah-
das draudses, kur tas wairi preeskha nenahl: to daschadu zitu pee-
dausifchanu ir deewsgan, bet ta, ka „g“ lgs peemin, pee mums pal-
deevs Deewam nou. Buhs gan warbuht ta waina, ka skohla un
winas darbi tahdos appgabaloß lihds schim ir masat posihstami bijuschi.
Bahrees ari tas, kad ar skohlu wairak eepasthjees.

Bateizamees „g“ fungam, ka wijsj̄ ſchō ſwarigō jautojeenu ir zeh-
Itē preckſchā, tas teefscham ir ja=eewehro muhsu laikō. G. Kermel,
Lindes druides ſtohntaie.